

Výbor pro sociální politiku PS PČR

Předsedkyně Ing. Radka Maxová

Členka výboru Mgr. Jana Pastuchová

V Praze, 5. února 2019

Otevřený dopis Výboru pro sociální politiku PS PČR:

Zásadní nesouhlas se stanovisky poslankyně Mgr. Jany Pastuchové, členky Výboru pro sociální politiku ve věci pěstounské péče

Vážená paní poslankyně Pastuchová,

vážená paní předsedkyně Maxová,

vážení členové výboru, poslankyně a poslanci,

paní poslankyně Mgr. Jana Pastuchová zveřejnila minulý týden na blogu iDnes.cz názor, že „**problémy s přechodnými pěstouny by mohli vyřešit profesionální rodiče**“. V tomto textu se bohužel objevila řada zjednodušujících, zavádějících a mylných informací. S paní poslankyní se shodujeme ve východisku, že stav péče o ohrožené děti je v současnosti v České republice zcela nevyhovující, a to i proto, že nefunguje spolupráce mezi ministerstvy (zdravotnictví, práce a sociálních věcí a školství). Některé návrhy jsou ale v rozporu se stanovisky a doporučeními odborníků i proti praxi v zahraničí.

Zásadně se ohrazujeme proti návrhu, aby přechodní pěstouni byli zaměstnanci dětských center, která nadále zůstanou v resortu Ministerstva zdravotnictví. Jedná se o výlučnou problematiku sociální péče, která naprosto nepatří do resortu zdravotnictví. Dětská centra jsou primárně určena pro děti do 3 let, kdežto pěstouni jsou zde i pro děti starší. Pokud by mělo dojít ke změně, tak naopak, dětská centra převést pod resort Ministerstva práce a sociálních věcí. Inspirací sice může být Slovensko, kde existují profesionální rodiče jako zaměstnanci, jak uvádí paní poslankyně, ale opomíjí v této souvislosti naprosto zásadní skutečnost, že současně je zde péče o ohrožené děti sjednocena pod jedno ministerstvo. Navíc zde zákon zakazuje umísťovat do ústavní péče děti do 6 let, což v České republice – navzdory opakovaným doporučením odborníků – stále chybí. Navrhovaný krok je tak zcela neopodstatněný a působí naopak jako snaha najít další důvod pro existenci dnes nevhodně a nedostatečně využitých dětských center.

Mylná je bohužel i domněnka, že ve Zlínském kraji ústavy mít nemusí, ale v Ústeckém ano. Údajně proto, že v něm má být více ohrožených dětí se zdravotními problémy. To není pravda, navíc nikdy nebylo prokázáno, že zdravotní postižení má pozitivní korelaci se sociálním vyloučením. V Ústeckém kraji je sice

nejvíce vyloučených lokalit, ale Moravskoslezský kraj s druhým nejvyšším počtem obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách patří naopak mezi kraje s nejnižším počtem dětí v dětských centrech (0-5 dětí v dětských centrech v přepočtu na 10 000 dětí v kraji). Snížit počty dětí se podařilo i dalším krajům se značnými sociálními problémy jako např. Jihomoravskému nebo Karlovarskému. **V počtu umístěných dětí v dětských centrech tak klíčovou roli nehraje demografická situace, jak se domnívá paní poslankyně, ale zcela nevhodně nastavený systém péče o ohrožené děti v České republice a postoj kraje: zda rozvíjí a upřednostňuje alternativy k umístění dětí do Dětských center.** Dát dítě do ústavu je jednodušší, než pro ně najít pěstouna nebo pracovat s biologickou rodinou.

Počet dětí v náhradní péči v přepočtu na 10 000 dětí je v ČR vyšší než v mnoha jiných rozvinutých zemích. I když se počet dětí umístěných v pěstounské péči dlouhodobě zvyšuje, tato skutečnost se nijak neprojevila v nižším počtu dětí v dětských domovech, **dlouhodobě tedy roste počet dětí umístěných v náhradní péči.** Je potřeba se více zaměřovat na prevenci, na včasnou a účinnou pomoc biologické rodině, aby děti nemusely být vůbec odebrány.

S paní poslankyní se shodujeme v tom, že by pěstounům i biologickým rodinám měla být poskytována větší odborná péče, jak ambulantní, tak lůžková. Lépe by se tak motivovali pěstouni, aby byli ochotni přijmout dítě se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami, pokud by jim byly více dostupné služby pro dítě, ať už diagnostické, psychologické, odlehčovací apod.

Souhlasíme i s tím, že pěstounská péče příbuzných není dobře systémově řešena. Mělo by dojít k jasnému oddělení příbuzenské (nezprostředkované) a zprostředkované pěstounské péče. Tyto skupiny se zásadně liší – jakým způsobem vstupují do celého procesu, motivací, potřebami, věkem (většinou jde o prarodiče) a tomu všemu by měly být adekvátně definované služby, ale i povinnosti.

Jako asociace sdružující přední organizace působící v oblasti péče o ohrožené děti jsme připraveni poskytnout detailní informace, přehledy, zkušenosti, ale i odborné názory a studie týkající se ohrožených dětí, jejich vývoje, vlivu ústavní péče na další rozvoj osobnosti a celou řadu dalších podkladů, které lze využít v odborné diskuzi nad uvažovanými změnami. **Odborníci napříč celou oblastí péče o ohrožené děti se shodují, že je nezbytné urychleně změnit systém péče o ohrožené děti v České republice,** ale s ohledem na komplexnost a důsledky takových kroků vyzýváme k důslednější odborné diskuzi a důkladnějšímu seznámení se se všemi aspekty péče o děti ve složité životní situaci.

S pozdravem

PhDr. Věduna Bubleová,

předsedkyně Asociace Dítě a Rodina, z. s.

Asociace Dítě a Rodina, z. s., je sdružením respektovaných organizací působících v oblasti péče o ohrožené děti. Svými aktivitami naplňují přání, aby každé dítě mohlo vyrůstat v rodinném prostředí. Pomáhají především dětem, které se ocitly v obtížné situaci. Asociace sdružuje desítky společností, mimo jiné Centrum pro dítě a rodinu, Nadaci Sirius, Nadaci J&T, Amaltheu, organizaci Lumos, společnost Rozum a cit, SOS dětské vesničky, Středisko náhradní rodinné péče a mnoho dalších organizací spolupracujících s dětskými domovy a centry pro pěstounskou a rodinou péči o děti.